

Asia: Lausunto yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2022**Viite: Kirjallisen lausunnon pyyntö 29.4.2022 / K 7/2022 vp**

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksesta eduskunnalle 2022. Unifi kiittää perusteellisesta kertomuksesta.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat tärkeässä osassa yliopistojen toiminnoissa, sekä toimivat opetuksen ja tutkimuksen peruslähtökohtina. Yliopistojen strategiat ja kehittämisohjelmat sekä tarkennetut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat luovat perusteet yliopistojen toiminnalle.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on nostettu yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi yliopistojen yhteisissä [Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teeseissä](#) (julkaistu marraskuussa 2020). Teeseissä todetaan, että yliopistojen tulee määritellä selkeät tavoitteet ja keinot kaikenlaisen häirinnän, kiusaamisen, syrjinnän ja rasismien kitkemiseksi ja niiden dokumentoimiseksi. Yliopistoissa onkin puututtu aktiivisesti esiin tulleiden syrjintätapausten selvittämiseen sekä tapausten osoittamien puutteiden korjaamiseen.

Teeseissä korostetaan myös koulutuksen, tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen merkitystä yhdenvertaisuuden tukemisessa laajemminkin kuin vain yliopistojen sisällä. Yliopistojen tulee osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun aktiivisesti ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevaa tutkimusta. Tutkimuksen merkitys yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kokonaisvaltaisessa ymmärtämisessä on tärkeää.

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteutti keväällä 2021 korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT). Tutkimus osoitti, että opiskelijoiden hyvinvointi on heikentynyt erityisesti koronapandemian aikaan. Yhtenä syynä heikentyneeseen hyvinvointiin on etäopiskelu ja siihen kytkeytyvä yksinäisyys. Yliopistot ovat ottaneet tulokset vakavasti ja pyrkivät omilla toimillaan tukemaan opiskelijoiden hyvinvointia. Työssä on keskeistä muun muassa rakentaa tasa-arvoisia opintopolkuja, jotka huomioivat etäopetuksen riskit ja mahdollisuudet. Unifin mukaan opiskelijoiden hyvinvointia on tuettava myös muun muassa ohjauksen riittävällä resursoinnilla, arjen hyvinvointia tukevilla toimilla (muun muassa opiskelijoiden ohjaus) sekä varmistamalla hoitoon pääsy. Tähän tarvitaan yhteistä työtä eri toimijoiden kesken sekä luonnollisesti myös resursseja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi samoin keväällä 2021 korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelman. Tässä yhteydessä Unifi on kommentoinut laajasti saavutettavuuteen liittyviä kysymyksiä (linkki lausuntoon: https://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2021/05/OKM_kkSaavutettavuussuunnitelma_060521.pdf). Lausunnossa Unifi on todennut, että se ei pidä tarkoituksenmukaisena saavutettavuuden edistämisen kirjaamista erikseen lainsäädäntöön korkeakoulujen tehtäviksi. Tehtävänä se poikkeaisi nykyisistä yliopistolakiin kirjatuihin tehtäviin (koulutus, tutkimus, yhteiskunnallinen vuorovaikutus). Edelleen Unifi on todennut ko. lausunnossa, että se pitää tärkeänä laadukasta ohjausta ja neuvontaa, joilla tuetaan yhdenvertaista opintoihin pääsyä ja

opintojen suorittamista. Opiskelijavalinnassa tulee kohdella kaikkia samoin kriteerein. On erityisen tärkeää, että entistä laajemmalla korkeakouluopintojen piiriin tulevilla opiskelijajoukolla on tosiasialliset lähtötaidot ja -tiedot korkeakouluopintonsa aloittamiseen ja suorittamiseen. Tämän varmistaminen kuuluu ensisijaisesti alempien koulutusasteiden vastuulle. Unifi onkin pitänyt esillä laadukkaan koulutusketjun merkitystä suomalaiselle yhteiskunnalle.

Hyvin toteutetut digitaaliset palvelut tukevat osaltaan saavutettavuutta. Yliopistot huomioivat saavutettavuuden muun muassa korkeakoulujen Digivisio 2030 -hankkeessa toteutettavien palveluiden kehittämisessä.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Jukka Kola
puheenjohtaja

Tanja Risikko
toiminnanjohtaja